

Maricel

Cent anys d'art
i cultura a Sitges

Maricel

Cent anys d'art
i cultura a Sitges

Direcció de Vinyet Panyella

1a edició, març de 2021

© de l'edició: Diputació de Barcelona

© dels textos: els seus autors i autores

© de les imatges: els seus autors i autores

© Joaquim Sunyer, VEGAP,
Barcelona 2020

© Sucesión Pablo Picasso,
VEGAP, Madrid

CONCEPTE, PROJECTE I DIRECCIÓ

Vinyet Panyella

PRODUCCIÓ I EDICIÓ

Subdirecció d'Imatge Corporativa i
Promoció Institucional de la Diputació
de Barcelona amb la col·laboració del
Consorci del Patrimoni de Sitges

COBERTA

Mirador del Museu de Maricel, 2015

© Fot. Josep Maria Alegre

PORTADA

Racó de la Calma, 2018

Fot. Guillem Fernández-Huerta

© AFCPS

DOCUMENTACIÓ

Elisenda Casanova

Vinyet Panyella

REVISIÓ LINGÜÍSTICA

L'Entrellat, SCCL

DISSENY GRÀFIC I MAQUETACIÓ

Víctor Oliva i Marc Oliva

PREIMPRESSIÓ

Xavi Parejo

IMPRESSIÓ I ENQUADERNACIÓ

Índice, SL

ISBN: 978-84-9803-965-8

DL B 1878-2021

Sumari

Presentacions	9
Cent anys d'art i cultura a Sitges de Maricel estant	
Vinyet Panyella	15
L'antic barri de Sant Joan i la seva transformació artística i arquitectònica	
Roland Sierra	21
Charles Deering: el llegat d'un nord-americà	
Jennifer Tisthammer	35
Miquel Utrillo, l'artífex de Maricel	
Vinyet Panyella	55
Maricel: els anys de plenitud	
Vinyet Panyella	87
La col·lecció d'art de Charles Deering a Maricel i la repercussió en el col·leccionisme del seu temps	
Sebastià Sánchez Sauleda	191
Maricel després de Charles Deering	
Ignasi Domènech	235
Maricel en trenta-cinc documents	
Vinyet Panyella	271
Artesans, comerciants, artistes i professionals a Maricel, 1909-1921	327
Cronologia de Maricel	
Vinyet Panyella	329
Epíleg. Un passeig per la vora del mar	
Joan Yll	383
Bibliografia i fons documentals	387
Agraïments	408

Museu de Maricel, entrada
a l'exposició del «Centenari
Maricel (1918-2018)», 2018.
Fot. Guillem Fernández-Huerta.
© AFCPS

Presentació

Núria Marín

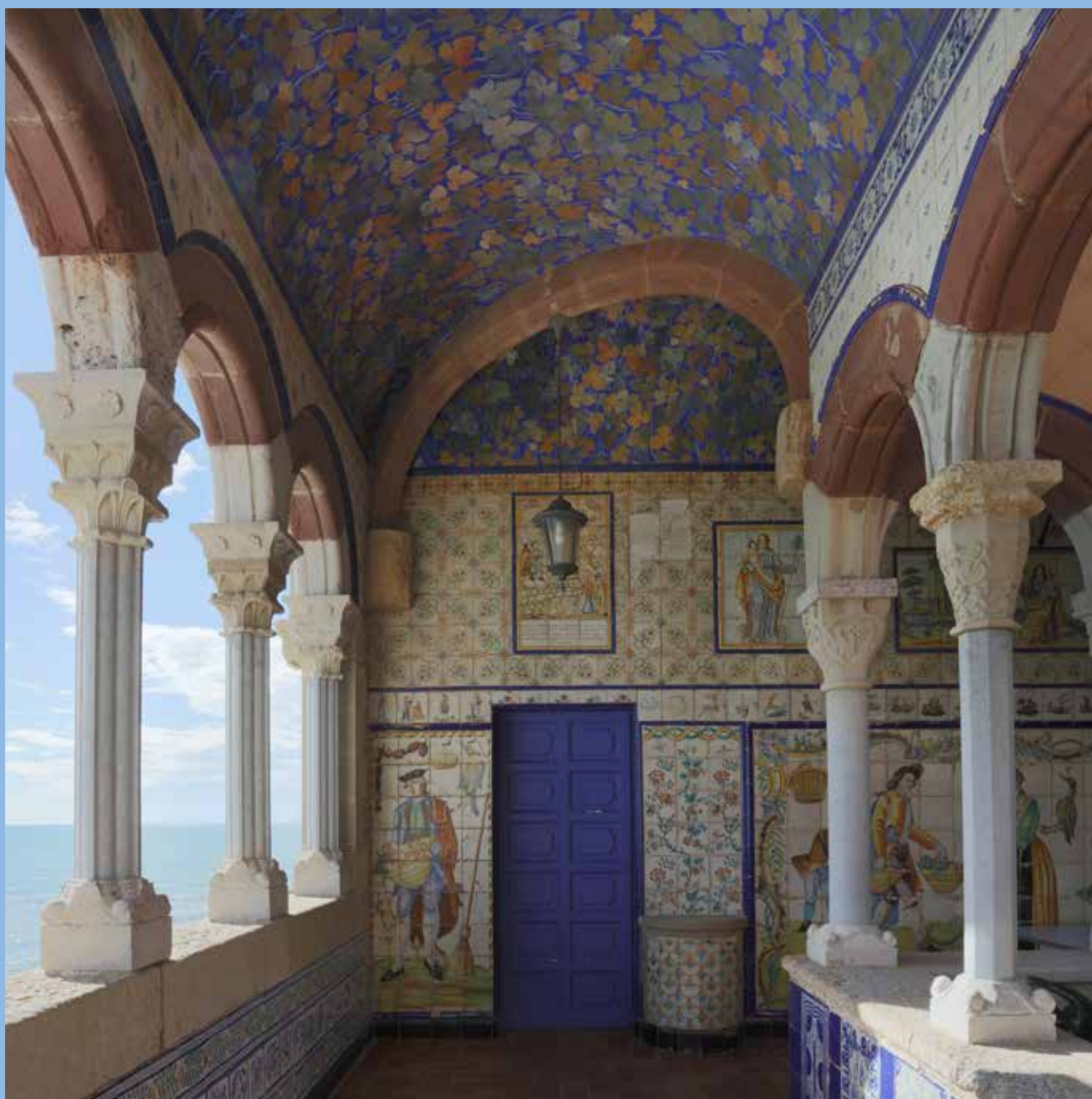
Presidenta de la Diputació de Barcelona

L'art i la cultura constitueixen un dels patrimonis més valuosos que tenen els pobles i les ciutats de la província de Barcelona. Com a tradició profundament arrelada, com a mostra d'un talent creador molt estès, com a factor que genera identitat col·lectiva, com a element d'oci i de formació i, en darrer terme, com a focus d'atracció turística —un turisme de qualitat, diversificat i enriquidor socialment—, l'art i la cultura ens defineixen als ulls del món i tenim la responsabilitat de fomentar-los i de protegir-los.

En el cas del Sitges, aquesta suma de factors entorn de l'art i la cultura resulta especialment evident. Fa més d'un segle que la ciutat atreu escriptors, artistes plàstics, cineastes i tota mena de creadors, en un entorn singular, magnètic, que combina l'encant paisatgístic, una oferta artística i cultural extraordinària i un sector de l'oci i del turisme amb molta personalitat. La cultura actua, doncs, com un veritable motor del desenvolupament local de Sitges, i és per això que la Diputació de Barcelona, com a eina de suport i cooperació amb els governs locals de la província, i també com a propietària d'alguns d'aquests edificis emblemàtics, forma part del Consorci del Patrimoni de Sitges.

La nostra aportació a la conservació i la dignificació del ric patrimoni arquitectònic de Sitges ve de lluny i s'ha concretat, en els darrers anys, en una important contribució a la rehabilitació d'aquesta rica varietat d'edificis que són testimoni d'algunes de les etapes més esplendoroses de Sitges com a capital cultural i que segueixen tenint una intensa activitat en el segle XXI. Per això ens complau participar en un llibre com aquest, que commemora el Centenari de Maricel tot mostrant alhora l'atractiva història d'aquest conjunt arquitectònic i l'esplendor actual després dels treballs de reforma enllestits el 2014.

Vist des del mar, el conjunt de Maricel ofereix una silueta inconfusible, característica de Sitges. Aquest llibre, ben documentat i magníficament il·lustrat, aspira a enriquir aquesta imatge emblemàtica, explicar aquest gran patrimoni sitgetà a totes les persones interessades en l'art, en la cultura i en la història de la ciutat i de Catalunya.

Claustre del Palau
de Maricel, 2018.
Fot. Guillem Fernández-
Huerta. © AFCPS

Una grata responsabilitat

Joan Carles García Cañizares

President delegat de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona i del Consorci del Patrimoni de Sitges

Els pobles, les viles i les ciutats els fan les persones, i els edificis dibuixen la seva fisonomia. A la vila de Sitges, juntament amb la icònica façana de l'església de Sant Bartomeu i Santa Tecla, Maricel és la construcció més coneguda, no només pel magnetisme dels seus edificis a tocar del Mediterrani, sinó perquè atresora una història d'art i determinacions. El conjunt arquitectònic i artístic de Maricel està lligat a la tenacitat de noms il·lustres que formen part de la memòria de Sitges i que han marcat la història dels orígens de la seva capitalitat cultural: Santiago Rusiñol, Ramon Casas, Charles Deering, Miquel Utrillo, Josep Maria Sert, Joaquim Folch i Torres, Jesús Pérez-Rosales... A tots ells els uneix l'amor per l'art i la visió que la cultura i el coneixement són del tot imprescindibles per a una societat pròspera i lliure.

Cent anys després d'aquells inicis, vetllar pel seu llegat i posar-lo a l'abast de tota la ciutadania i dels visitants d'arreu del món és una responsabilitat que la Diputació de Barcelona assumeix gratament des de fa temps com a membre del Consorci del Patrimoni de Sitges.

El conjunt patrimonial de Maricel, amb la totalitat d'elements que l'integren (els museus, el palau, l'arxiu històric, la biblioteca Santiago Rusiñol i el Racó de la Calma) i també amb les importants col·leccions artístiques que conserva, formen un far cultural que irradia a tot el territori. Donar a conèixer la seva història com a referent de preservació del patrimoni, de difusió del coneixement, de socialització i de desenvolupament cultural del nostre país, és un deure cap als seus impulsors i un compromís amb la ciutadania.

La publicació que aquí presentem completa les activitats de commemoració del centenari de Maricel (1918-2018), aprofundint en el contingut i l'espendor d'aquest complex artístic des de la perspectiva del nou segle. Voldríem desitjar-vos que gaudiu d'aquesta obra com gaudim passejant pels encantadors carrers del barri antic de Sitges i pels tresors que ens reserva el conjunt de Maricel.

La façana marítima
dels museus tot just
enllestides les obres
de rehabilitació, 2014.

© Fot. Josep Maria Alegre

Un patrimoni al servei de la vila

Aurora Carbonell i Abella

Alcaldesa de Sitges i vicepresidenta del Consorci del Patrimoni de Sitges

El conjunt arquitectònic i artístic de Maricel és un espai emblemàtic del paisatge urbà sitgetà ple d'història, cultura i art que projecta Sitges arreu del món. Els orígens d'aquest patrimoni artístic, arquitectònic, històric i cultural es remunten al segle XIV, quan Bernat de Fonollar, senyor del castell de Sitges, va fer construir sobre les roques de mar un hospital destinat a acollir els més desvalguts. Posteriorment, al segle XX, es va bastir l'edifici denominat Maricel de Mar. L'industrial i col·leccionista nord-americà Charles Deering va comprar l'any 1910 l'antic hospital de la vila i diverses cases del carrer de Fonollar, i amb l'import de la compra l'Ajuntament va adquirir els terrenys per construir-hi, aleshores als afores, el nou edifici de l'Hospital de Sant Joan Baptista. Deering va comptar amb l'enginyer Miquel Utrillo i Morlius per dirigir les obres de construcció del conjunt d'edificis que inclou el Palau de Maricel.

El complex de Maricel va comportar una transformació de la fisonomia d'un barri d'antigues cases de pescadors. A finals del segle XIX el carrer de Fonollar era conegut pel Cau Ferrat, la casa-taller de l'artista i col·leccionista Santiago Rusiñol. A principis del segle XX Maricel va tornar a situar Sitges com un referent en el món cultural i artístic per contenir les obres d'art d'hispanic antic i modern que el milionari va adquirir assessorat per Utrillo i l'artista Ramon Casas.

Fruit de la celebració del Centenari de Maricel (1918-2018), enguany es publica el llibre *Maricel: Cent anys d'art i cultura a Sitges*, una obra de referència que permet consultar i ampliar coneixements d'un patrimoni posat al servei de la vila i del país i que és també un reclam més de Sitges com una destinació de turisme cultural.

Des de les administracions públiques treballem conjuntament per garantir el compromís, adquirit ja al segle XX, de preservar, conservar i divulgar aquest llegat dedicat a les arts i la cultura que hem heretat dels nostres avantpassats.

Amb el pas dels anys, les parets de Maricel s'han omplert d'art i de memòria. Més d'un segle després, Sitges disposa d'un patrimoni singular, que s'ha transmès de generació en generació i que s'ha convertit en un referent cultural de Sitges i de Catalunya.

El monument a El Greco
de Josep Reynés (1897) presideix
la sala dedicada als realismes del
segle xx al Museu de Maricel, 2014.
© Fot. Frèia Berg

Cent anys d'art i cultura a Sitges de Maricel estant

Vinyet Panyella

Directora-gerent del Consorci del Patrimoni de Sitges (desembre 2011 - febrer 2019)

Comissària del Centenari de Maricel (1918-2018)

Maricel. Cent anys d'art i cultura a Sitges obeeix a la voluntat de deixar palesa la història i evolució d'una experiència artística única i singular com va ser la construcció d'un complex arquitectònic, artístic i urbanístic que va canviar la fesomia del barri més antic de Sitges amb la construcció d'un conjunt d'edificis dedicats a les arts i al col·leccionisme artístic internacional. Si Charles Deering des del seu país natal no hagués esdevingut un entusiasta col·leccionista d'art antic i modern i si Ramon Casas no hagués pensat que al nord-americà li calia visitar el Cau Ferrat per veure què era una col·lecció d'art construïda per un artista com Rusiñol, de la qual Casas en bona part havia estat testimoni, avui Maricel no existiria. L'atzar, l'aventura i la passió van fer possible la realitat que, cent anys més tard, configura el paisatge urbà més singular de la vila: Maricel.

Maricel forma part de la història cultural de Sitges des dels anys del Noucentisme fins als nostres dies, i la seva evolució al llarg dels temps és un fidel reflex de les diferents voluntats personals i polítiques culturals, especialment a partir de la tardor de 1921. La divisòria historiogràfica és diàfana: existeix un abans i un després de Charles Deering.

Escut de Maricel
incrustat sobre el pany
d'una porta de fusta
exterior. Sitges, 2011.

© Fot. Frèia Berg

Maqueta de Maricel.
Exposició «Centenari
Maricel (1918-2018)»,
Museu de Maricel,
novembre 2018 - febrer
2019. Sitges, 2018.

© Fot. VisitSitges

Charles Deering,
els anys de Maricel,
cap a 1917.
Fot. Francesc Serra.
© AMU

Però el fet que sigui diàfana i determinant no significa que tots dos períodes no existeixin matisos, i alguns ben importants, que cal posar en clar.

Els onze anys que Maricel va viure amb el seu creador i propietari permeten establir quatre etapes diferenciades. Entre 1910 i 1914 Charles Deering va alternar els seus grans viatges per Europa, sovint acompanyat de Ramon Casas, amb les estades Maricel. Entre 1914 i 1916 les circumstàncies bèl·liques van determinar uns sojorns perllongats sense gaire interrupcions. Van ser anys de construcció i entusiasme, de canvi de la fesomia de tot un barri i de construcció d'una importantíssima col·lecció d'art hispànic que feia imprescindible la visita a Maricel de tothom que tingués una mínima vinculació o admiració vers les arts. Alhora, la col·lecció de Deering es mostrava com una operació de salvament de l'art hispànic. Al mateix temps, Charles Deering es convertia en el principal benefactor de Sitges en relació amb la seva visió humanista i a favor de la cura de les persones i de l'educació. El nou Hospital de Sant Joan Baptista en va ser el més important benefici-

at, juntament amb la parròquia i el col·legi de les mercedàries. El moment culminant va ser el lliurament del títol de Fill Adoptiu de Sitges i de la Gran Creu d'Alfons XII per la Festa Major de 1916.

A finals d'aquell mes d'agost Deering va embarcar-se cap als Estats Units, que l'any següent van entrar a la Gran Guerra, i no va retornar fins gairebé un any més tard de l'armistici, el setembre de 1919. Els tres llargs anys d'absència no van aturar el creixement de Maricel ni el de la col·lecció d'art, però en canvi van comportar un allunyament físic que, un cop Deering va retornar a Sitges, es va palesar en aprofundides diferències de procediment i de criteri amb Miquel Utrillo, l'home que havia mantingut Maricel i l'havia fet créixer fins a l'espectacularitat de continent i contingut, edificis i col·leccions. Entre 1919 i 1921 es va esdevenir la quarta i darrera etapa. El Deering de 1910 poc tenia a veure amb el de 1919, tant per raons de salut com d'embranchida i entusiasme vers les seves possessions sitgetanes, i el seu entorn familiar va ser decisiu en el decantament cap a la solució final: l'aixecament de la col·lecció d'art i el tancament dels edificis a l'espera de possibles compradors o, com a mal menor, llogaters.

Els cent anys d'art i cultura a Sitges de Maricel estant tenen més noms i cognoms. Si en un primer moment hi conflueixen Charles Deering i Miquel Utrillo, cal afegir-hi un tercer nom: el de Joaquim Folch i Torres. Passada la tempesta de l'aixecament de la col·lecció d'art de Deering i definitivament assentada als Estats Units d'Amèrica, a

Sitges hi restaven els edificis buits en règim de propietat privada. La perspectiva de possibles usos era tant indefinida com arriscada per a la perpetuació del patrimoni arquitectònic com podia haver estat, ja als anys trenta, una nova residència i un palau artístic buit a l'espera de no se sap ben bé quins ocupants. La visió de futur de Joaquim Folch i Torres, la seva decidida aposta a favor de les arts i dels museus deguda a l'obertura del Cau Ferrat com a museu públic, la conjunció d'interessos públics —atorgar un ús cultural i artístic al que havia estat un gran palau construït per al gaudi i aixopluc de les arts— i privats —treure'n un rendiment econòmic— va ser definitiva.

Un article de Folch i Torres¹ va ser tota una declaració de principis que va marcar el futur de Maricel més enllà del sentit utilitari inicial: com que el Cau Ferrat havia de ser un museu viu, tot i respectar l'esperit modernista de culte a l'art total que Rusiñol hi va impregnar, calien noves lectures i possibilitats de creixement, i el Palau de Maricel, que havia estat edificat per acollir-hi una important col·lecció d'art, era l'indret ideal. Aquesta va ser la segona gran oportunitat per a Sitges i per al patrimoni arquitectònic de Maricel: la seva dedicació a finalitats artístiques i culturals. L'entrada del poble de Sitges al Maricel de 1935, portes obertes per contemplar un edifici buit on només hi havia el quadre de *La processó de Sant Bartomeu*, ha passat a

Miquel Utrillo,
cap a 1912.
© AMU

El poble de Sitges
entra a Maricel, una
vegada llogat per
l'Ajuntament, per a
l'ampliació del Cau
Ferrat, 1935.
Fot. Rafael Guinart.
© AFCPS

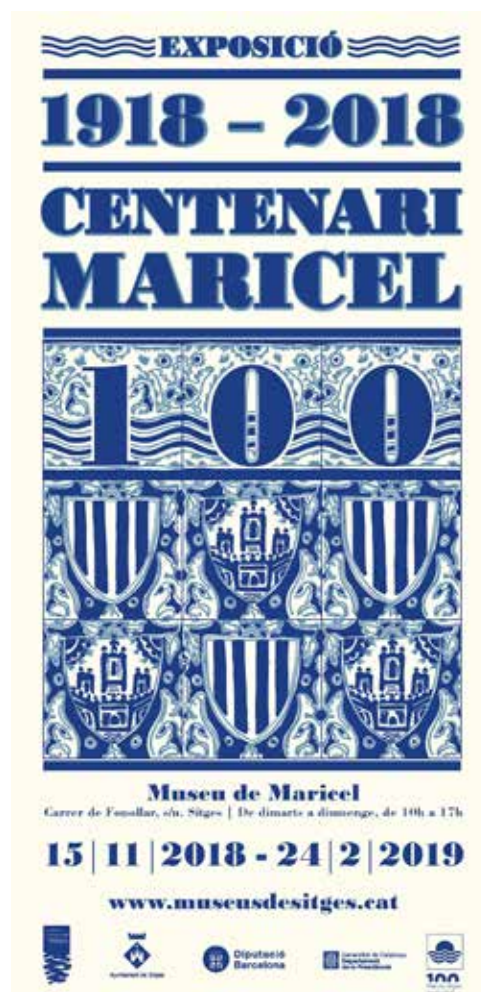
l'imaginari col·lectiu com un símbol d'una presa de possessió emocional que amb els anys es va fer efectiva.

De les propietats immobles de Deering a Catalunya, Sitges i Tamarit, tot va anar a lloguer i, en darrer terme, a la venda. Afortunadament les propietats sitgetanes de Maricel van ser adquirides per institucions públiques: per l'Ajuntament de Sitges, el Palau de Maricel, incloent-hi els edificis amb entrada per la plaça de l'Ajuntament com la biblioteca i la Casa Lola Anglada, el 1954, i per la Diputació de Barcelona, Maricel de Mar (l'antiga residència de Deering i actual Museu de Maricel), el 1968, prèvia venda dels Deering a Salvi Valentí, de poc temps de durada, i Can Rocamora, adquirida a la neboda de Ramon Casas, a qui Deering l'havia venuda a preu d'amic el 1921, el 1973. Les cases que també eren propietat de Deering de darrere el palau, al carrer de Sant Joan, van ser venudes amb el temps a particulars interessats en la seva adquisició.

El projecte de sistema de museus i patrimoni de Sitges ideat per Folch i Torres va viure breument i intensa entre 1933 i juliol de 1936. El franquisme va tallar-lo d'arrel, com va

tantes altres coses que va destruir, i el Cau Ferrat i Maricel van entrar en una via lenta i inexorable de decaïment i de desprofesionalització fins a arribar a uns límits de decadència i decrepitud de les quals només es van salvar, metafòricament parlant, les façanes del baluard de Miquel Utrillo i del Racó de la Calma i la vista superficial de l'interior del Cau Ferrat. El parèntesi obert el 1968 amb la compra de l'antiga residència de Deering fins a l'obertura de l'anomenat Museu Maricel de Mar, amb la col·lecció d'art i antiguitats del doctor Jesús Pérez-Rosales, el 1970, amb el temps no va millorar substancialment la situació dels edificis ni la governança dels museus. Això va ser així fins a la constitució del Consorci del Patrimoni de Sitges, el 1994, que va canviar-ne la situació administrativa. Els edificis del Cau Ferrat, Can Rocamora i el Museu de Maricel van sotmetre's a una rehabilitació empresa des del Consorci amb el finançament de la Diputació de Barcelona, el Ministeri de Foment i el Departament de Cultura de la Generalitat i van reobrir el 2014 amb tota la seva esplendor, un gir llargament esperat. La programació

Cartell de l'exposició
«Centenari Maricel
(1918-2018)». Disseny
de Jesús Galdón, 2018.
© AFCPS

i pictòric, i si bé desnerit de fores, ple dels dintres de paraules i ciències ben triades i païdes amb sedassos i garbells d'erudició de bon ésser.¹⁵

Dona pentinant-se,
de Federico
Zandomenighi, 1891.
L'autor el va dedicar a
Utrillo, que el va donar
a Rusiñol.
MCFS. © AFCPS

Entre 1890 i 1892 Utrillo va compartir a temporades l'apartament de Rusiñol i Casas a les dependències del Moulin de la Galette i esdevingué un dels protagonistes de l'autobiografia de la bohèmia d'ambdós artistes relatada a les cròniques que enviaven a *La Vanguardia* amb el títol genèric de «Des-

de el Molino». Hi ha personatges que no hi són esmentats explícitament però és gràcies a Utrillo que se'n coneix la relació amb Rusiñol i Casas; són, entre d'altres, els pintors Ricard Planells,¹⁶ Meifrèn, Zuloaga o Macari Oller, qui segons Utrillo era «un pintor d'afició amb qui Rusiñol anà més tard a Granada».¹⁷

Sans galette. El títol reflecteix amb ironia la pobresa del personatge, pintat en solitari al parc del Moulin de la Galette per Rusiñol, París, 1891.
Col·lecció particular

En els dies del Moulin de la Galette Rusiñol va retratar novament Utrillo. A *Sans Galette* (1891) és la figura solitària i malenconiosa del bohemí, una obra que a Rusiñol li agradava especialment i que obtingué un èxit notable en ser presentada al Salon: «De Rusiñol figurará allí un interior del Moulin de la Galette, en donde se vive esa vida de bohemio que inspiró al lápiz de Gavarny sus mejores dibujos y a la pluma de Henry Murger sus mejores páginas. Nuestros compatriotas burgueses del Moulin de la Galette están haciendo estudios sumamente interesantes sobre ese Montmartre».¹⁸ Al *Retrat de Miquel Utrillo al Moulin de la Galette*, conegut també amb el títol de *Michel* (o *M. Utrillo*), *journaliste* (1891), és la figura de l'home segur de si mateix, lleument sorneguer, gairebé triomfador, de manera que la crítica el considera «un portrait en pied qui vaut surtout par les détails».

Santiago Rusiñol,
Miquel Utrillo,
journaliste, 1890-1891,
caracteritzat com el
corresponsal de premsa
que llavors era per
a *La Vanguardia*.
© MNAC, 2020

Suzanne Valadon
i Maurice Utrillo
Valadon, París, 1891.
© AMU

Utrillo va reconèixer finalment la paternitat del fill de Suzanne Valadon el 27 de gener de 1891, en acta signada al Registre Civil de Montmartre.

El nen va prendre el nom de Maurice Utrillo Valadon, que conservà de per vida. Com a record de l'esdeveniment, Utrillo retratà Suzanne en un dels millors dibuixos que se li coneixen i que és conegut

Retrat de Suzanne Valadon, per Miquel Utrillo, 1891. Al revers hi figura la llegenda «Record de la guerra dels set anys», que van ser els que Utrillo va tardar a reconèixer el seu fill, Maurice Utrillo Valadon.
MCFS. © AFCPS

com «el record de la guerra dels set anys».¹⁹

És una obra que denota la influència d'un dels retrats de Suzanne fets per Toulouse-Lautrec,

La buveuse, anomenat també *Gueule de bois*. En totes dues obres Suzanne s'hi mostra de perfil, desgrenyada i cellajunta, malagradosa; és la imatge que Utrillo en volia deixar, perquè malgrat el reconeixement de la criatura les desavinences continuaven. En els intervals de convivència pacífica Valadon dibuixà quatre retrats d'Utrillo al carbó,²⁰ però els moments de calma no duraven gaire, perquè les discussions de la parella eren constants, per causa

de la promiscuïtat de la model. En algun dels moments àlgids, Valadon va engegar un tret de pistola que va arribar a tocar l'orella d'Utrillo, i el fet va ser motiu suficient per anar a sojornar al Moulin de la Galette amb Rusiñol i Casas en condició de refugiat fugint del malestar creixent.²¹

Ombres xineses

Cartell que anuncia l'espectacle d'ombres xineses promogut per Utrillo i d'altres, 1893. El rostre de la protagonista és el de Suzanne Valadon.
© Musée National de l'Art Moderne, Centre Georges Pompidou, París

A mitjan 1891 Utrillo va introduir-se al medi teatral instal·lant un teatre d'ombres xineses a l'Auberge du Clou, amb Erik Satie com a acompanyant de música de piano. Rusiñol li dedicà un article amb el títol «El reino de las sombras», en què s'esplaià sobre la popularitat i atractiu d'aquell tipus d'espectacle: «Esto habrá pasado a nuestro Utrillo, al amigo cariñoso que con nosotros ha visto rodar durante dos años el molino que nos sirve de morada. Ingeniero también y escritor de *La Vanguardia* sintióse un día llamado por el reino de las sombras y abandonando la pluma tantas veces empleada al servicio del arte puso decididamente las manos en la masa, creando un teatro

1 novembre 1911, París

*Capçalera: «[centre] Miss Elsie de Wolfe
/ 57 Boul. St. Antoine / Versailles //*
[esquerra] Interiors / Objets d'Art /
Telephone / 453 / Versailles // *[dreta]*
New York Branch / 4 West 40th Street /
Cable "Elsiemiss Versailles"»

G. S. Ymbers tramet a Deering mobiliari adquirit per Elsie de Wolfe a París, amb destinació a Maricel

G. S. Ymbers informa Charles Deering que les cinc taules que ha adquirit a través de la interiorista Elsie de Wolfe li han estat enviades per mitjà de Ràfols. Així mateix, en vista que Miss Wolfe ja se n'ha anat a Nova York, es posa a la seva disposició per qualsevol qüestió sobre la tramesa.

1 f. manuscrit. © AMU

INTERIORS
OBJETS D'ART
PARIS
453
VERSAILLES

MISS ELSIE DE WOLFE
57, BOUL. ST. ANTOINE
VERSAILLES

NEW YORK BRANCH
4, WEST 40th STREET
"ELSIEMISS VERSAILLES"

2 rue de Montessuy. Paris.
Nov 15th 1911.

Dear Sir,

I beg to inform you that the five tables ordered by you from Miss De Wolfe & Kidney - and our hollow- have been mailed to your broker Mr. Rapolo, before (yeller) this week - and I trust they will reach you in good order.

As Miss De Wolfe has left for New York, will you kindly address any inquiries concerning these goods, to me at 2 rue de Montessuy.

Yours very truly G. S. Ymbers.

Lola Vidal (muller d'Utrillo), una altra dona al seu darrere, el nen Josep Mas i Vidal, Elsie de Wolfe, Charles Deering i Elizabeth Marbury (parella d'Elsie) a Maricel, cap a 1911.

© AMU

Amic Miquel
he parlat amb les meves
germanes i hem
quedat que el diumenge
aniran a Maricel;
hi aniran també les
meves nebodes, és dir
que seran set. To segura-
ment hi anirà el
diaple amb el tren de
las tres i mitja.
I en Deering com està?
Adieu
ten amic ~~~~~

[1912, Barcelona]

Nota de Ramon Casas a Miquel Utrillo en què li anuncia que visitarà Maricel

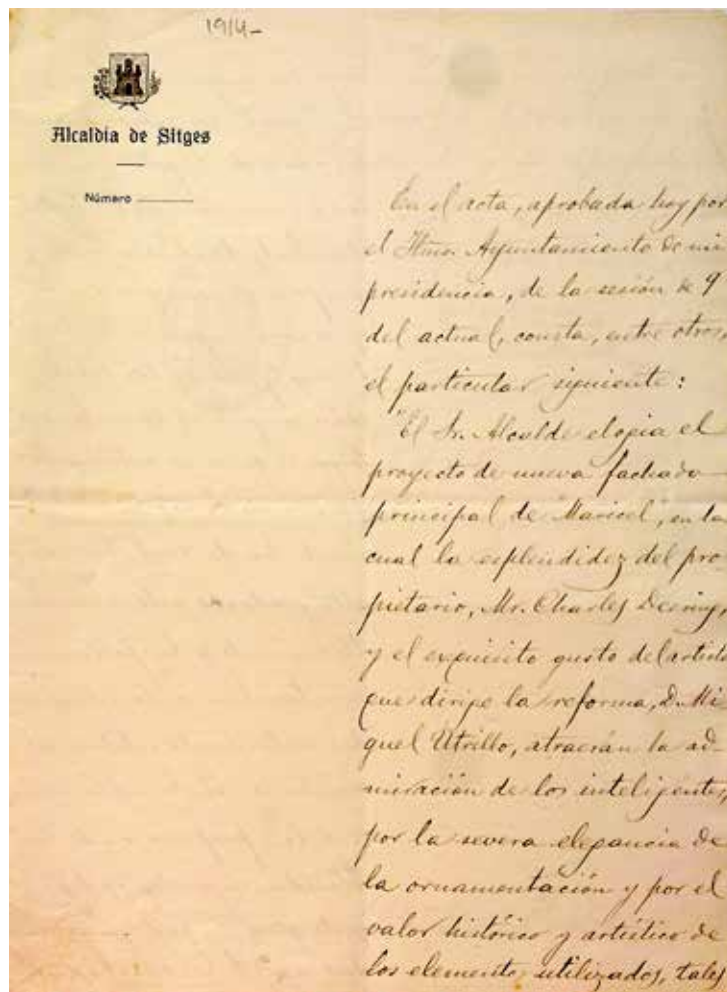
Ramon Casas anuncia la visita de les seves germanes i nebodes a Maricel; ell hi arribarà un dia abans en tren. De passada, li pregunta com està Deering.

1 f. manuscrit. © MNAC-ASP

La família Casas dinant al menjador de la residència de Deering, cap a 1912.

Col·lecció particular

Les obres de les cases del carrer de Fonollar en el moment de l'inici de la construcció del pont i del palau, 1914.

como la imagen del Arcángel
 S. Miguel, los escudos de armas
 del Conde de Uxell y las dove-
 las del monumental "Portal
 del Pont" de Balaguer, y
 propone se consigne en acta
 y se comuniquen a los Sres.
 Deering y Utrillo la satisfac-
 ción con que el Consistorio o-
 torga el permiso interesado
 para una obra que inudable-
 mente ha de contribuir en
 alto grado, no sólo al embe-
 llecimiento de la población,
 sino también a la educación
 del sentimiento estético del
 vecindario. El Sr. Julia narra
 re a la proposición de la
 Alcaldía, cuyo elopio del pro-
 yecto glosa, y por unanimi-
 dad aquélla es aprobada".

Lo que me es grato comu-
 nicar a V. para su conoci-
 miento y demás efectos.
 Dios guarde a V. m. d.
 Sitges 15 de Enero de 1914.
 El Alcalde,
 Pedro Carbonell

P. A. del S. A.
 (Claudio Mas y Jornet)

Sr. D. Miguel Utrillo Morling.

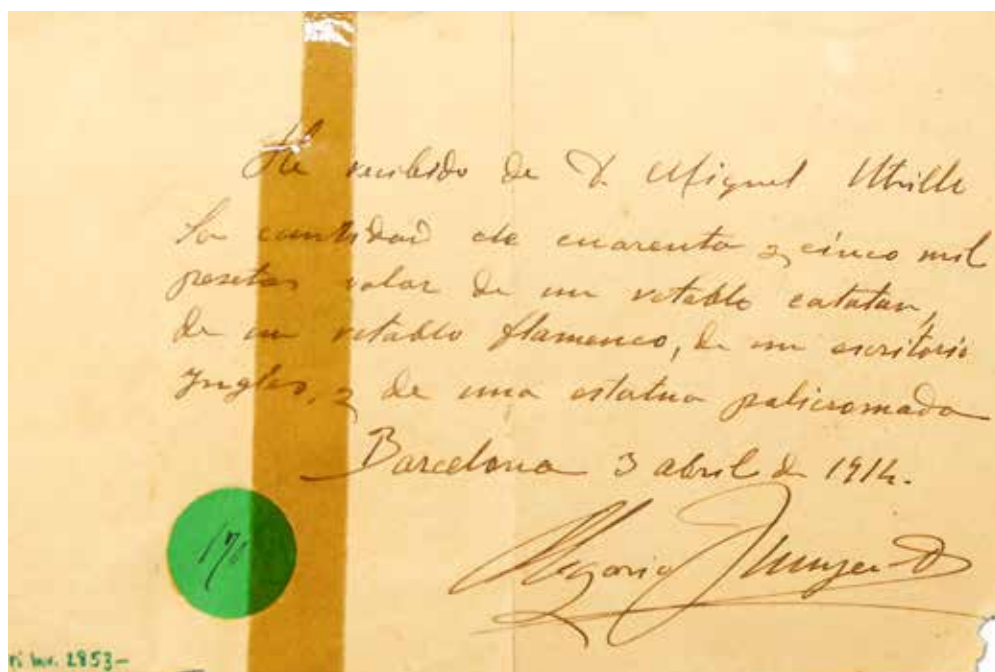
15 gener 1914, Sitges

Capçalera amb l'escut de Sitges i la inscripció «Alcaldia de Sitges»

Ofici de trasllat de l'acord sobre la moció de l'alcalde de Sitges en relació amb l'atorgament de la llicència d'obres relativa a la col·locació del conjunt artístic de la façana de Sant Miquel

Amb motiu de la concessió de la llicència d'obres, l'alcalde de Sitges, Pere Carbonell, elogia el projecte de la nova façana principal de Maricel, per la qual «l'esplendidesa del propietari, Mr. Charles Deering, i l'exquisit gust de l'artista que dirigeix la reforma, D. Miquel Utrillo, atrauran l'admiració dels intel·ligents, per la severa elegància de l'ornamentació i pel valor històric i artístic dels elements utilitzats». El batlle manifesta la satisfacció amb què el consistori atorga la llicència per a una obra que contribueix «no només a l'embelliment de la població, sinó també a l'educació del sentiment estètic del veïnat». En la redacció de l'acord, així com en els expedients administratius de Maricel, hi destaca la polidesa i bon ofici del qui va ser secretari municipal, Claudi Mas i Jornet.

1 f. plegat manuscrit. © AMU

He rebut de V. Miquel Utrillo
 la quantitat de quaranta i cinc mil
 pessetes valor de un retable català,
 de un retable flamenc, d'un escriptori
 anglès, i de una estatueta policromada
 Barcelona 3 abril de 1914.
 Oleguer Junyent

3 abril 1914, Barcelona

Rebut d'Oleguer Junyent a favor de Miquel Utrillo per la compra d'obres i objectes d'art

Oleguer Junyent, artista, decorador i antiquari, ven a Miquel Utrillo amb destinació a Maricel un retaule català, un retaule flamenc, un escriptori anglès i una estàtua policromada per valor de 45.000 pessetes.

1 f. manuscrit. © AMU

MARICEL

CENT ANYS D'ART I CULTURA A SITGES

és la història de la transformació d'un barri
vell en un meravellós conjunt artístic
gràcies a l'esperit visionari
de Charles Deering
i Miquel Utrillo.

Cent anys més tard perviu en la bellesa
de la seva arquitectura i en el batec
de l'amor a les arts que
el van fer possible.